

TIETOTURVALLINEN PALORISKI-ILMOITUSKANAVA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON AMMATTILAISILLE

Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämispäivät 8.-9.6.2022

Turvallisuussuunnittelija Vilma Kosonen

TAUSTAA

/ Pelastuslaki 379/2011 42§ määrää seuraavaa:

"Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäynnösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä."

/ Kotona asumisen yleistyminen ja ikäihmisten toimintakyvyn haasteet

/ Muutamia nostoja Tarja Ojalan puheenvuorosta Asumisturvallisuusverkoston webinaarista 22.11.2021

/ Asumisen turvallisuuden vaarantuessa on käytettävissä vanhuspalvelulain ja sosiaalihuoltolain ilmoitusvelvollisuus (huoli-ilmoitus) sekä pelastuslain 42 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus (vaara-ilmoitus)

/ **Kaikki vaarailmoitusväylät luvallisia, mutta olemassa yhtenäinen ilmoituslomake**

/ Ilmoitusmäärät osoittavat, että ilmoitusvelvollisuudelle on tarve ja kotihoidon asiakkaiden turvallisuuteen on kiinnitettävä vielä aiempaa enemmän huomiota

Ilmoitus ilmeisestä palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä

Tällä lomakkeella teet pelastuslaki (379/2011) 42 §:n mukaisen ilmoituksen.

Pelastustoimi / fi / Asiointi / Lomakkeet / Ilmoitus-ilmeinen-palonvaara

Ilmoituksen tiedot

1

Hyväksy ehdot

2

Lisää liitteet

3

Täytä ilmoittajan tiedot

4

Täytä ilmoitus

5

Lähetä

Valitse ilmoitusta koskeva kunta *

Valitse seuraavista vaihtoehtoista ne, jotka kuvaavat yleisilannetta

- ☐ Asuntoon ja/tai sen välittömään ympäristöön on kertynyt huomattava määrä tavaraa/jätettä. Asunnossa liikkuminen tai asunnosta poistuminen on vaarantunut tai on vaara, että palo voi syttyä ja levitä poikkeuksellisen nopeasti (poikkeuksellinen siivottomuus: lattiaa ei näkyvissä, lattialla jätteitä, sanomalehtiä, muuta irtainta ym.).
- ☐ Liedellä tai tulisijan välittömässä läheisyydessä säilytetään palamiskelpoista tavaraa, eikä asiaa voitu korjata sen havaitsemishetkellä.
- ☐ Henkilö on aiheuttanut omalla toiminnallaan (esim. sairaudesta tai päihteiden käytöstä johtuen) vaaraa itselleen tai muille (läheltä piti – tilanteita, syttymiä, palonalkuja).
- ☐ Huonekaluissa, tekstiileissä, vaatteissa tai lattialla on palojälkiä (reikiä tai hiiltymiä).
- ☐ Henkilön toimintakyky on rajoittunut ja hänellä on siitä johtuen haasteita havaita alkava tulipalo, reagoida siihen tai poistua tulipalosta itsenäisesti.
- ☐ Sauna on täynnä tavaraa tai kiukaan välittömässä läheisyydessä on tavaraa eikä asiaa voitu korjata sen havaitsemishetkellä.

een vaadittavat pakolliset (*) liitteet ja varmista, että sinulla on ne kaikki valmiina ennen yttämistä. Liitteet löydät kohdasta 2. Lisää liitteet. Voit myös tulostaa tyhjän lomakkeen, siirry

2

Lisää liitteet

3

Täytä ilmoittajan tiedot

4

Täytä ilmoitus

5

Lähetä

et ja ohjeistus

[https://pelastustoimi.fi/asiointi/
lomakkeet/ilmoitus-ilmeinen-
palonvaara](https://pelastustoimi.fi/asiointi/lomakkeet/ilmoitus-ilmeinen-palonvaara)

KAT-KEHITTÄMINEN

- / KAT on vuodesta 2016 tuotettu **kotona asumisen turvallisuutta luova kehittämiskonsepti**, joka perustuu kotona asumisen turvallisuutta tuottavien eri toimijoiden yhteiskehittämiseen
- / Malli on käynnistynyt **Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen ja Eksoten yhteistyönä** ja laajentunut **verkostomalliksi**, jossa hyödynnetään **data-analytiikkaa**
- / KAT-kehittämisellä luodaan uusia onnettomuuksia ja tapaturmia ennalta estäviä työkaluja ja toimintamalleja
- / KAT1, KAT2, KAT3 ja KAT-TIME –hankkeet, ja työ jatkuu edelleen
- / Keskeistä kehittämisessä toimijoiden tiedonvaihto ja yhteinen tulkinta asumisriskeistä ja niitä ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä, selkiytetään yhteydenottojen mallia organisaatioiden välillä

KAT KOTONA ASUMISEN TURVALLISUUS

ETUVIVU OLEN HUOLISSANI ASUMISTURVALLISUUSTESTI AJANKOHTAISTA HANKE

Suomi English Deutsch Pyssöä Svenska

OLEN HUOLISSANI
omaisen tai tutun asumisturvallisuudesta
Kenelle soitan? Mitä teen?

TESTAA KODIN TURVALLISUUS
Tunnista riskit sähköisen testiomakkeen avulla

Ei riskiä **Kohonnut riski** **Ilmeinen riski**

01 ASUKKAALLA ON AISTINVARAISIA ONGELMIA.

Asukkaan kuulo, näköaisti tai tasapaino voi olla heikentynyt tai hänellä voi olla kipuaistimus.

02 ASUKAS EI YMMÄRRÄ OLEVANSA VAARASSA.

Asukkaalla on vaikeuksia ymmärtää olevansa vaarassa esim. palovaroittimen soidessa, kaatuessaan tai loukatessaan itsensä.

03 ASUKAS EI YMMÄRRÄ KUINKA AUTTAA ITSEÄN VAARATILANTEESSA.

Asukas ei tiedä kuinka toimia vaaratilanteessa esim. edenneen muistisairauden vuoksi.

04 ASUKAS EI KYKENE TOIMIMAAN VAARATILANTEESSA.

Asukas ei kykene toimimaan itsenäisesti vaaratilanteessa esimerkiksi alentuneesta liikuntakyvystä johtuen.

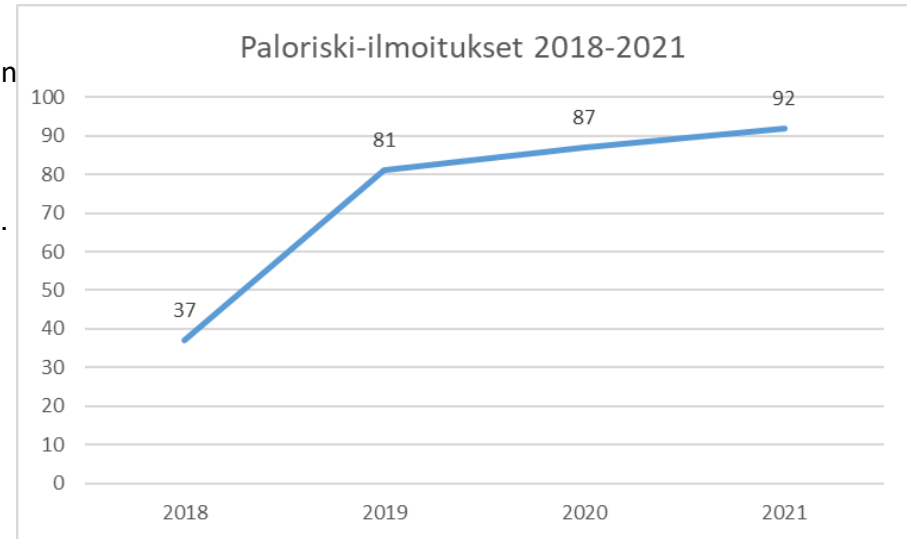

Opastetaan toimijoita
tunnistamaan asukkaiden
toimintakyvyn
vaikutuksien merkitystä
asumisturvallisuuteen ja
ratkaisumallien
valitsemiseen
→ erilaiset asiakastyypit

PALORISKI-ILMOITUKSET KASVUSSA ETELÄ-KARJALASSA

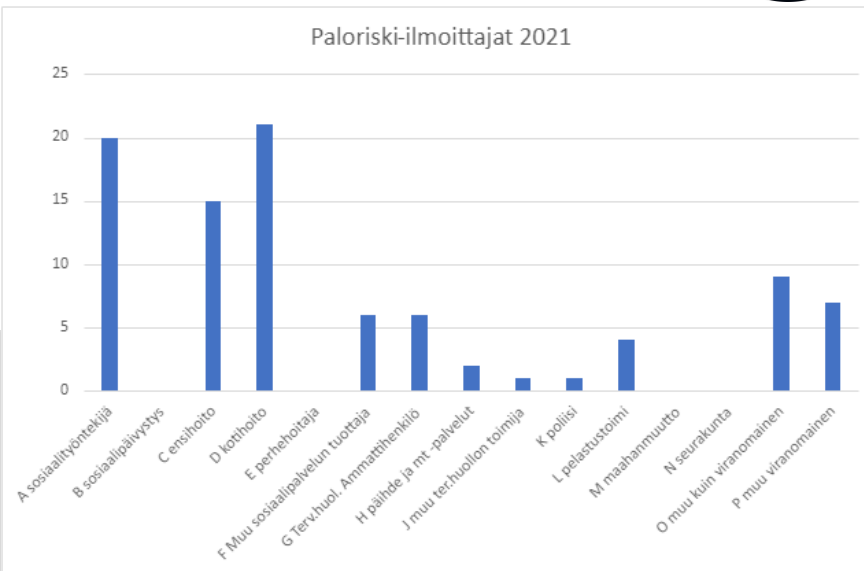
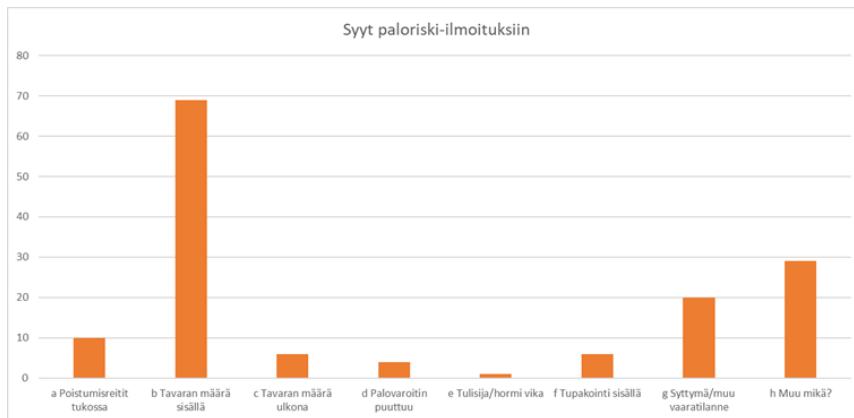
- / Merkityksellisenä asiana alueella ja valvontapalveluissa on paloriski-ilmoitusten määrän kasvaminen.
- / Ilmoituksissa on kyse asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisestä palonvaarasta tai muusta onnettomuusriskistä.
- / Suurin osa paloriski-ilmoituksista tulee Lappeenrannan kaupungin alueelta.

SYYT JA ILMOITTAJATAHOT

- / Eniten ilmoituksia tulee kotihoidolta, sosiaalityöntekijöiltä ja ensihoidolta.
- / Asunnon sisällä oleva tavaran määrä nousee selkeästi suurimmaksi yksittäiseksi syyksi paloriski-ilmoituksen tekoon.

TAMMI-MAALISKUU 2022

/ Yhteensä 23 paloriski-ilmoitusta

/ Ilmoittajatahot:

- / Ensihoito 9 kpl
- / Kotihoito 5 kpl
- / Aikuissosiaalityö 2 kpl
- / Muu sosiaali- ja terveydenhuollon yksikkö 2 kpl
- / Pelastuslaitos 2 kpl
- / Ympäristötoimi 2 kpl
- / Vanhussosiaalityö 1 kpl

/ Yleisimmät syyt ilmoitukselle:

1. Asuntoon ja/tai sen välittömään ympäristöön on kertynyt huomattava määrä tavaraa/jätettä.
2. Henkilön toimintakyky on rajoittunut ja hänellä on siitä johtuen haasteita havaita alkava tulipalo, reagoida siihen tai poistua tulipalosta itsenäisesti.
3. Henkilö aiheuttanut omalla toiminnallaan vaaraa itselleen tai muille.

Kuluvan vuoden vaarailmoitukset ilmoittajatahon ja kunnan mukaan									
Ilmoittajataho	Kunta								
	(Ei mikään)	Imatra	Lappeenranta	Lemi	Luumäki	Parikkala	Rautjärvi	Ruokolahti	Savitaipale Ta
(Ei mikään)									
Aikuissosiaalityö				2				1	
Ensihoito		4	8		1				
Isännöitsijä			1						
Kotihoito		1	5		1			1	
Mielenterveys- ja päihdepalvelut									
Muu sosiaali- ja terveydenhuollon yksikkö				3					
Muu taho (ei viranomainen)		2							
Muu viranomainen									
Pelastuslaitos		1	2						
Perhepalvelut									
Polisi									
Taloyhtio									
Vammaispalvelut									

Esimerkki tilastointinäköymästä / 2.6.2022 yht. 38 ilmoitusta

- / Lisäksi alueella seurataan asumisturvallisuustestin (kotonaasumisenturvallisuus.fi) ja ennakoivan kodin turvallisuusarvion tuloksia

JOUKKUEPELIÄ-HANKE 2020-2021

/ Joukkuepeliä-hankkeessa (2020-2021) Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri ja Etelä-Karjalan pelastuslaitos kehittivät sujuvia asiakashallinnan prosesseja, tavoitteena valmisteleva kehittäminen hva-siirtymää varten (rahoittaja STM)

/ EKP:n työ koostui viidestä työpaketista

1. Riskitiedon virtaus- ja hallintamallin määrittely
2. Turvallisuusarvioinnin tuottaminen ja integrointi toiminnanohjaukseen
3. Toiminnanohjausratkaisu valituille palvelutuotannon osa-alueille
4. Vaikuttavuusanalyysi pelastustoimen ja soten yhteisestä aineistosta
5. Yhteistyö poikkeus- ja häiriötilanteissa

/ Keskeisimpinä tuloksina kodin turvallisuusarvio-työkalu ja **tietoturvallinen paloriski-ilmoitusväylä sote-ammattilaisille**

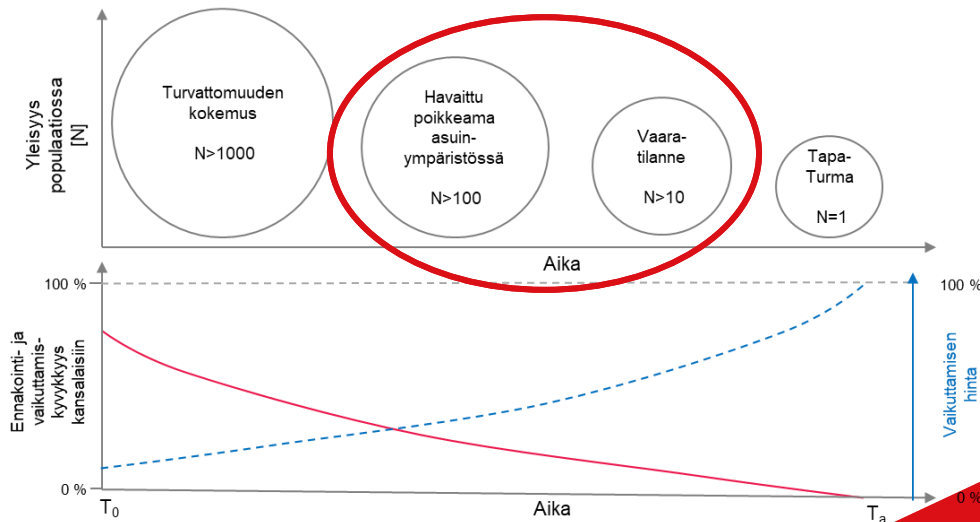
/ Lisäksi kehitettiin neuvontapalvelun yhteydenottojen käsittelyyn toiminnanohjausratkaisu sekä toistettava data-analyysi-työnkulku raakadatasta visualisoituihin tuloksiin

TEHOKAS JA EDELLEEN KEHITTYVÄ PALORISKI-ILMOITUSMENETTELY

- / Suurin osa paloriski-ilmoituksista tulee sote-ammattilaisilta
- / Prosessi on hidas ja ammattilaisia työllistävä, kun asiakastiedot tulee hankkia erillisellä yhteydenotolla tiettyä ajankohtana
- / Asian nopea eteneminen on asiakkaan ja riskien ennakkoinnin näkökulmasta tärkeää
- / Sama toiminnanohjausjärjestelmä soten ja pelan välillä toi yhteistyön kehittämiseen uusia mahdollisuuksia
- / Ilmoittaja ei kansallisessa menettelyssä saa palautetta ilmoituksen tekemisestä tai pysy prosessissa mukana
- / Prosessin seuraaminen mahdollista, käsittelyprosessista kertyvä tieto ja siitä oppiminen

Milloin paloriski realisoituu onnettomuudeksi?
Tarkasteltavat suureet ajan lisäksi resurssit, raha ja asiakkaan koettu hyvinvointi ja turvallisuus.

TEKNINEN RATKAISU

- / Käyttäjällä on mahdollisuus päättää, täyttääkö hän järjestelmässä ennakoivia turvallisuushavaintoja vai tekeekö hän paloriski-ilmoituksen
- / Mikäli käyttäjä valitsee vaarailmoituksen, lomake laajenee lisäksysmyksiin
- / Lomakkeen sisältö on sama kuin kansallisessa vaarailmoituslomakkeessa
- / Tallentamisen jälkeen vaarailmoitus lähetetään automaattisesti EKP:n vaarailmoitusten käsittely - toiminnanohjausjärjestelmään
- / Paluutietona EKP:n järjestelmä lähettää vaarailmoituksen käsittelyn statustiedon (palveluekosysteemiajattelu lpr ja eksote)

Luo uusi projekti: Pelastustoimi

OK Cancel

3 / 3 pakollista

Seuraava

Toiminnot

42§ Vaarailmoitus

Asunnon omistaja:

- ☒ Asukas itse
☐ Muu kuin asukas itse
☐ Ei tietoa

Vaarailmoituksen perusteet:

Rastita vaihtoehtoista ne, jotka kuvaavat tilannetta. 1. Asuntoon ja/tai sen välittömään ympäristöön on kertynyt huomattava määrä tavaraa/jätettä. Asunnossa liikkuminen tai asunnosta poistuminen on vaarantunut tai on vaara, että palo voi syttyä ja levitä poikkeuksellisen nopeasti (poikkeuksellinen siivottomuus: lattiaa ei näkyvissä, lattialla jätettä, sanomalehtiä, muuta irtainta ym.). 2. Liedellä tai tulisijan välittömässä läheisyydessä säilytetään palamiskelpoista tavaraa eikä asiaa voitu korjata sen havaitsemishetkellä. 3. Henkilö on aiheuttanut omalla toiminnallaan (esim. sairaudesta tai päihteiden käytöstä johtuen) vaaraa itselleen tai muille (läheltä piti -tilanteita, syttymiä, palonalkuja). 4. Huonekaluissa, tekstiileissä, vaatteissa tai lattialla on palojälkiä (reikiä tai hiilittymiä). 5. Henkilön oma toimintakyky on rajoittunut ja hänellä on siitä johtuen haasteita havaita alkava tulipalo, reagoida siihen tai poistua tulipalosta itsenäisesti. 6. Sauna on täynnä tavaraa tai kiukaan välittömässä läheisyydessä on tavaraa eikä asiaa voitu korjata sen havaitsemishetkellä. 7. Epäilyttäviä sähkö- tai kaasuvirityksiä 8. Muu, mikä? (Kuvaus seuraavan kohdan tekstikenttään.)

- ☒ Huomattava määrä tavaraa tai jätettä
☐ Palamiskelpoista tavaraa liedellä tai tulisijan lähellä
☐ Henkilö aiheuttanut vaaraa itselleen tai muille
☐ Palojälkiä havaittavissa
☐ Henkilön oma toimintakyky rajoittunut
☐ Sauna täynnä tai kiukaan lähellä tavaraa
☐ Epäilyttäviä sähkö- tai kaasuvirityksiä
☐ Muu peruste

Selostus vaarasta tai riskistä:

Arvio tavaramäärästä:

1

Valitse kuvasarjasta vastaava arvio asunnon tavaramäärästä.

KÄYTTÄJIEN KOKEMUKSIA

- / Ratkaisua pilotoitiin teknisesti liikkuvien päivystysyksiköiden kanssa lokamarraskuussa 2021
- / Käyttö laajeni 28.4.2022 uusien ammattiryhmien käyttöön (asiakasohjaus ja kuntoutus), 2 ilmoitusta tehty järjestelmäintegraation kautta
- / Ratkaisua on kuvailtu hyväksi ja toimivaksi
- / Lomakkeen täyttäminen järjestelmässä on ollut helppoa
- / Järjestelmäratkaisujen jatkekehittämistä toivottiin (esim. sovellus puhelimeen)
- / Kaikista toiminnallisuuksista ei olla välttämättä vielä tietoisia
- / On sujuvoittanut asian käsittelyä pelastuslaitoksella
- / EKP:n henkilökunta toivoo, että ratkaisu laajentuu pian ensihoidon käyttöön
- / Asiakasnäkökulman kerääminen tärkeä seuraava vaihe

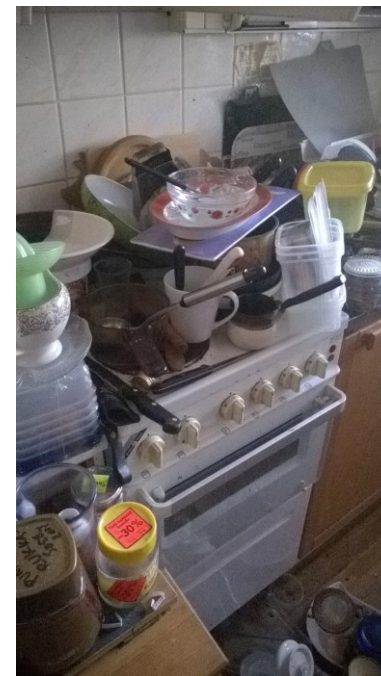
"Hyvä, että on tällainen virallinen kirjallinen kanava asiaa varten!"
– Fysioterapeutti

KEHITTÄMINEN JATKUU

- / Kotona asumisen turvallisuus-tilastojen ja tilastointimenetelmien kehittäminen
- / Koulutukset uusille ammattiryhmille, asiakasohjauksen ja kuntoutuksen työntekijät koulutettiin toukokuun 2022 alussa
 - / Koulutuksen sisältöinä ilmoituksen tekemisen perusteet, pelastusviranomaisen vaikuttamiskeinot, toimenpide-ehdotukset, muiden viranomaisten vastuut
- / Ilmoitusväylän laajentaminen lähitulevaisuudessa ensihoitoon
- / Palautekysely ilmoitusmenettelystä ja koulutustarpeista
- / Kokonaisprosessin kehittäminen Onnettomuuksien ehkäisyn vastuualueella teemalla "Paloriskin hallinta moniammatillisena yhteistyönä"
 - / Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö
 - / Asiakaspalaute
 - / Prosessi ja järjestelmäratkaisut
- / Ennakoivan turvallisuustiedon ja onnettomuusriskien ristiin vertailu, ennakoivat toimenpiteet

YLEISIÄ HUOMIOITA KEHITTÄMISESTÄ

- / Kehitetty ratkaisu on yhdenmukainen kansallisen menettelyn kanssa
 - / Etelä-Karjalassa on edelleen käytössä myös kansallinen pelastustoimen yhteinen lomake
 - / Paloriski-ilmoituksen tekemiseen on vaihtoehtoja
- / Asiakkaan henkilötietojen välittäminen ja käsittely on mahdollista lain nojalla
 - / Uuden järjestelmän käyttöönotto vaatii henkilötietojen käsittelyn vaikutustenarvioinnin
 - / Tunnistettavan turvallisuus- tai terveystiedon välittämisessä esteitä
 - / Kodin turvallisuusarvio-tietoja käsitellään postinumerotasolla
- / Yhtenäisten toiminnanohjausjärjestelmien tuottamat mahdollisuudet
 - / Prosessin tulee olla tehokas ja hallittu pelastuslaitoksella, hyödyt tulee mitata
 - / Tiedonsiirron tulee olla mahdollisimman esteetön ilmoittajan ja pelastusviranomaisen välillä
 - / Yhteisiä prosesseja soten ja pelan välillä mahdollista mallintaa ja hallita, tärkeää määrittää vastuut
- / Hyvinvointialueuudistus
- / Koko henkilökuntaa on pidettävä ajan tasalla muutoksista

LÄHTEET

- / Huuskonen, H., Immonen, M., Koivuniemi, J., Kapulainen, K., Kanerva, J., & Kokki, E. (2020). Kotona asumisen turvallisuuteen liittyvän ennakoivan analytiikan kehittäminen KAT3-hankkeessa.
- / Ojala, T. 2020. Pelastuslain 42§:n mukaiset ilmoitukset ja asumisturvallisuus. Asumisturvallisuusverkoston webinaari 22.11.2021. Puheenvuoro/alustus.
- / Ojala, T. 2020. Toimintakyvyltään heikentyneiden henkilöiden asumisturvallisuus, hoivahenkilöstön työturvallisuus ja turvallisuuskoulutus lähihoitajien kokemana. Helsinki: SPEK puheenvuoroja 10.
- / Pelastuslaki (379/2011). Annettu Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 2011. Saatavilla sähköisesti osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110379>.

www.ekpelastuslaitos.fi

www.facebook/ekpelastus

www.twitter/ekpelastus

www.instagram/firefighters_south_karelia

Tutustu lisää:

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/kodin-turvallisuusarvio-digina-sote-piirin-ja-pelastuslaitoksen-yhteinen-malli-etela>

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/sote-asiakastiedon-hyodyntaminen-pelastustoimessa>

#ekpelastus

#ekarjala

Kiitos!

vilma.k.kosonen@ekpelastuslaitos.fi

